

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындарда жүргізілген пікіртерімнің нәтижесі
(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік
және қоймада сақтау, ауыл шаруашылығы)

2026 жылғы II тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Ақша-кредит саясаты департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4 бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайы (5 бет)
- валюта бағамының әсері (6 бет)
- кредиттеу шарттары (7-8 бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау

- сұраныс пен бағаларға шолу (9 бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (10 бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (11-13 бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (14 бет)
- еңбекақы және жұмыспен қамту (15 бет)

Қорытынды

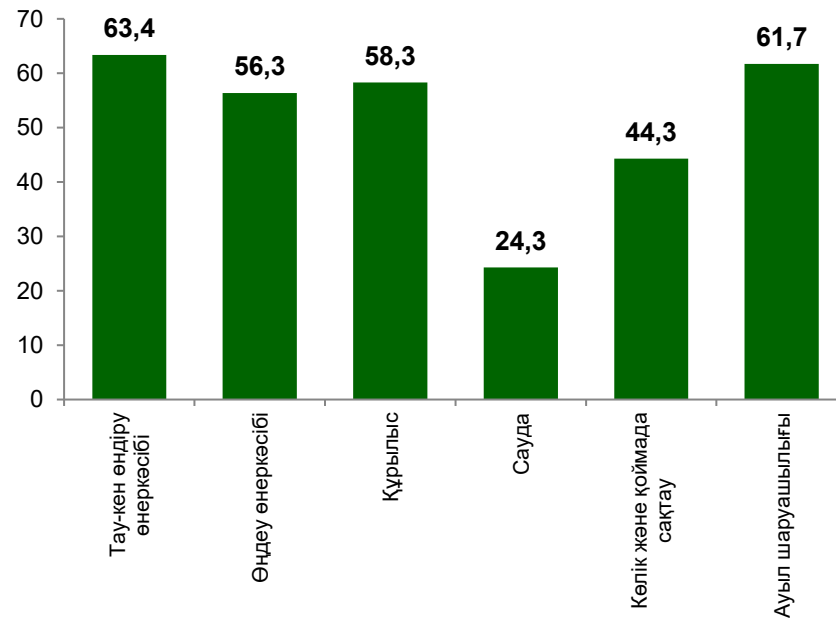
Пікіртерім туралы мәлімет

Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардың бизнес конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2026 жылғы 2-тоқсан

Іріктеме туралы мәлімет

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 243
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 813
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 319
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 947
Көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары	➤ 273
Ауыл шаруашылығы	➤ 188
Іріктеме бойынша кәсіпорындардың барлығы	➤ 2 783

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

2026 жылғы 2-тоқсанда бәсекелестіктің маңыздылығы сауданы қоспағанда, барлық салада артты.

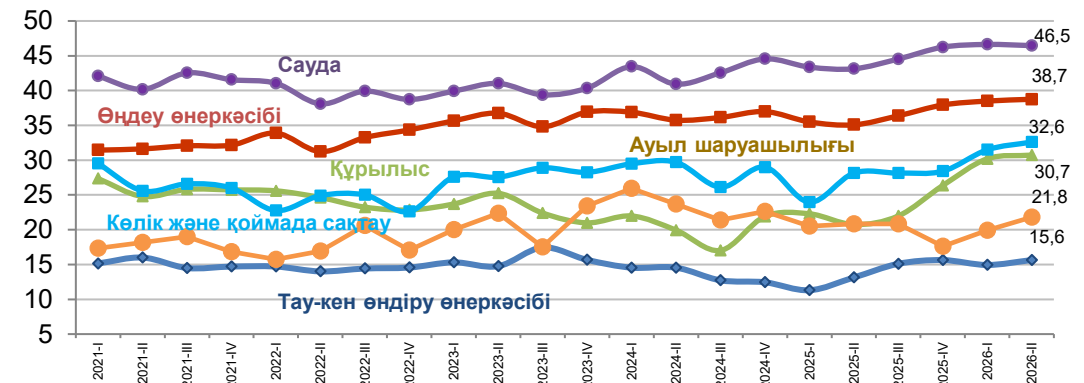
Сауда нарықтық бәсекелестік барынша әсер ететін сала болып қалуда, мұнда кәсіпорындардың **46,5%-ы** өз бизнесіне әсерін сезінуде.

Өңдеу өнеркәсібінде мұндай кәсіпорындардың үлесі **38,7%**, **көлік пен қоймада сақтауда** – **32,6%**, **құрылыста** – **30,7%**, **ауыл шаруашылығында** – **21,8%**, ал **тау-кен өндіру өнеркәсібінде** **15,6%** болды.

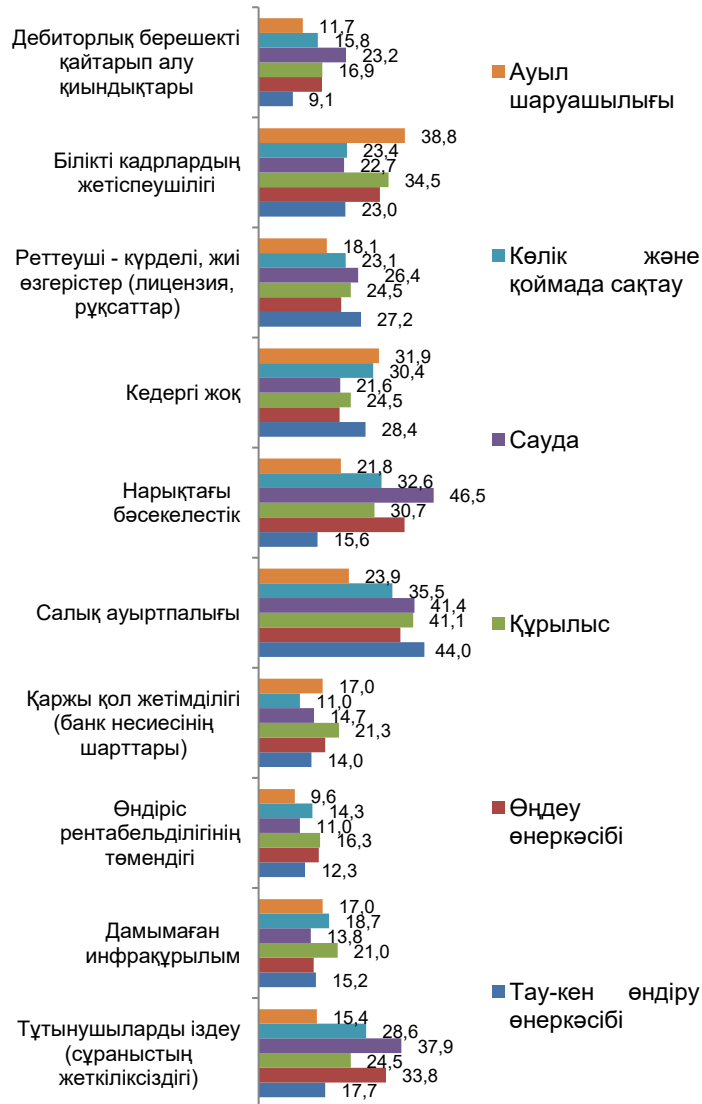
2026 жылғы 2-тоқсанда іріктеменің жартысынан астамын **тау-кен өндіру өнеркәсібі (63,4%)**, **ауыл шаруашылығы (61,7%)**, **құрылыс (58,3%)** және **өңдеу өнеркәсібі (56,3%)** саласындағы ірі және орта кәсіпорындар құрады.

Іріктеменің жартысынан азы **көлік пен қоймада сақтау** және **сауда** саласындағы ірі және орта кәсіпорындардан тұрады.

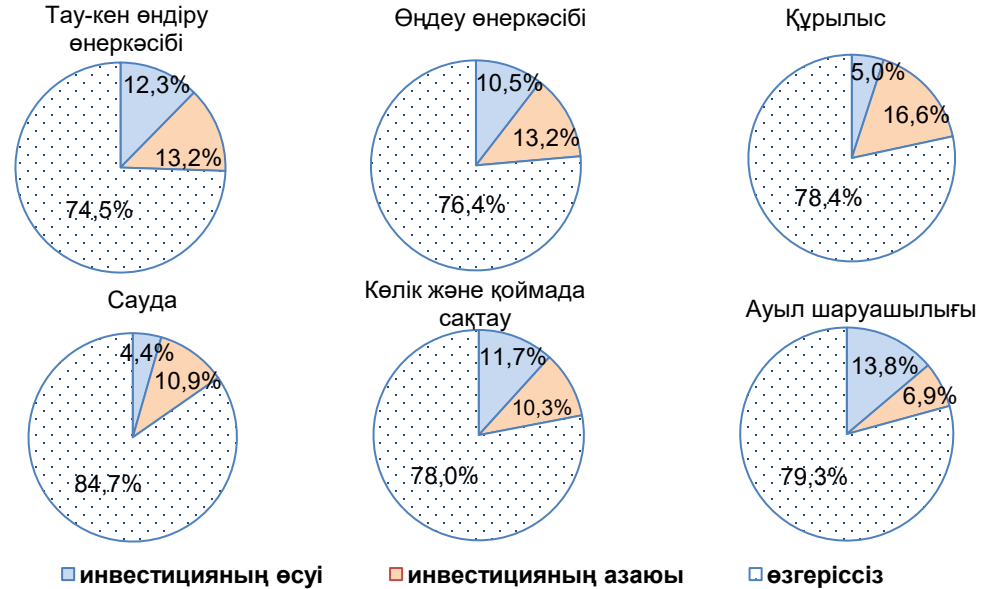
2-график. Нарықтық бәсекелестікті кедергі ретінде көрсеткен кәсіпорындардың үлесі, %

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігін шектеуші факторлар, %

4-график. Кәсіпорындардың келесі 12 айдағы инвестициялау деңгейінің өзгерісі бойынша күтулері, %

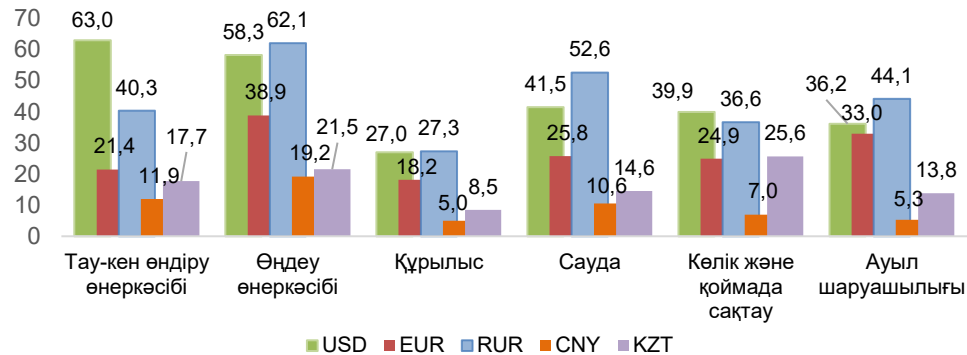

2026 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындарға бизнесті жүргізуде мына факторлар:

- сауда және өңдеу өнеркәсібі үшін **нарықтық бәсекелестік**;
- тау-кен өндіру өнеркәсібі, құрылыс, көлік және қоймада сақтау үшін **салық ауыртпалығының деңгейі**;
- ауыл шаруашылығы үшін **білікті кадрлардың жетіспеуі** негізгі кедергі болды.

Келесі 12 айда барлық сала бойынша инвестицияларды қаржыландыру негізінен бұрынғы көлемде сақталады, бұл ретте ауыл шаруашылығында (13,8%) ең көп ұлғаюы күтілуде. Ал инвестициялардың қысқаруы бойынша ең теріс күтулер тау-кен өндіру өнеркәсібінде (16,6%) қалыптасты.

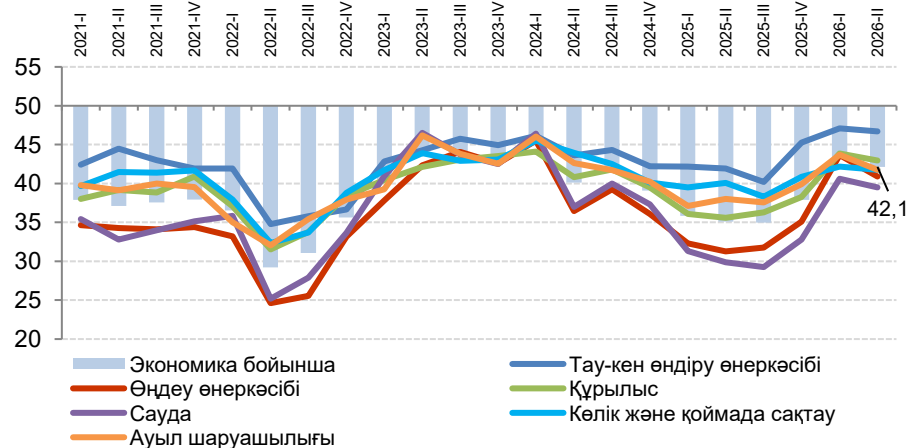
5-график. Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

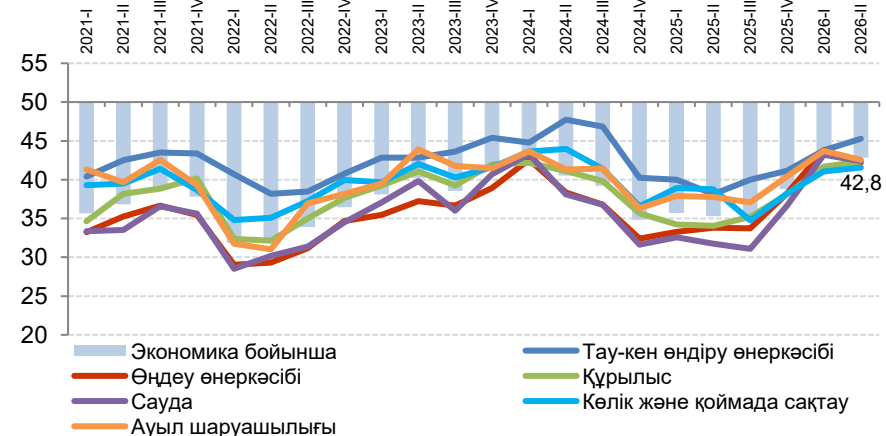
Ресей рублі сауда және ауыл шаруашылығы салаларындағы есеп айырысуларда басымдыққа ие, ал өңдеу өнеркәсібінде АҚШ долларымен қатар есеп айырысудың негізгі валютасы болып табылады. Бұл ретте АҚШ доллары тау-кен өндіру өнеркәсібі, көлік және қоймалау салаларында басым.

2026 жылғы 2-тоқсанда есеп айырысуда теңгені көлік пен қоймада сақтау кәсіпорындары барлығынан көп пайдаланды.

6-график. Теңге бағамының Ресей рубліне қатысты өзгеруінің кәсіпорын қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

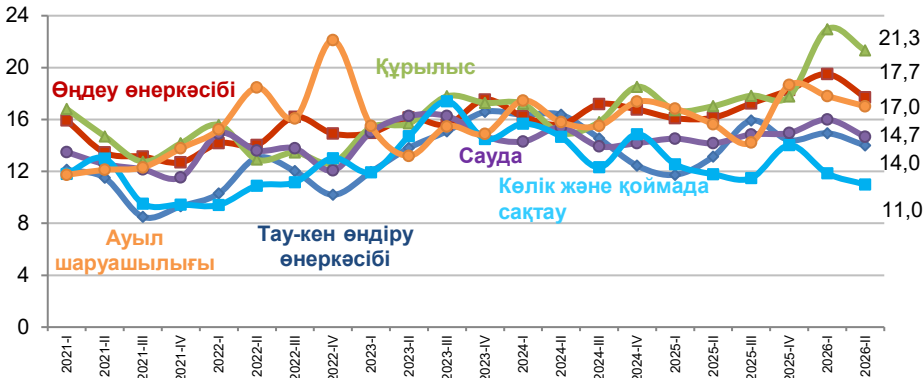

7-график. Теңге бағамының АҚШ долларына қатысты өзгеруінің кәсіпорындар қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

2026 жылғы 2-тоқсанда барлық саладағы кәсіпорындар қызметіне теңгенің **Ресей рубліне** шаққандағы бағамы өзгеруінің теріс әсерінің ұлғайғанын атап өтеді. Ал теңгенің **АҚШ долларына** қатысты өзгеруінің теріс әсері тау-кен өндіру өнеркәсібінде, құрылыста, көлік пен қоймада сақтау салаларында жеңілдеді.

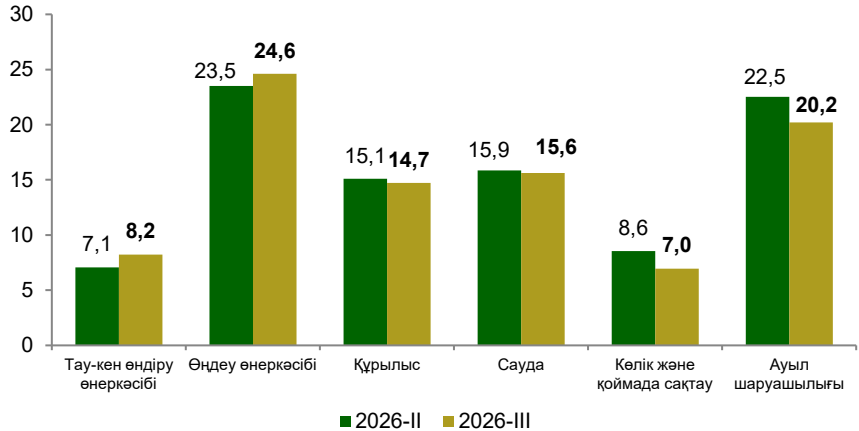
8-график. Кредиттеу шарттары қолайлы деңгейден жоғары кәсіпорындардың үлесі, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	қолжетімді	нақты	қолжетімді
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	19,0	5,8	5,7	2,5
Өңдеу өнеркәсібі	15,9	7,4	4,9	3,2
Құрылыс	21,3	9,9	5,5	4,9
Сауда	20,4	8,9	4,8	3,9
Көлік және қоймада сақтау	20,2	7,2	6,4	3,7
Ауыл шаруашылығы	11,3	7,2	3,0	2,9

9-график. Кредит алуды көздеген кәсіпорындар, %

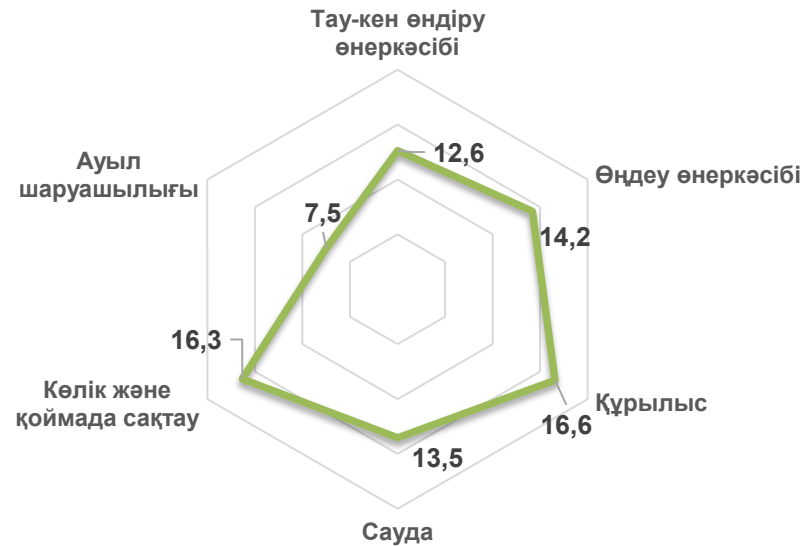

2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада банктік кредиттеу шарттары тиімсіз болатын кәсіпорындар үлесі төмендеді. Кредиттеу шарттары тиімді деңгейден жоғары болған кәсіпорындардың ең көп саны құрылысқа (21,3%), ал ең азы көлік пен қоймада сақтау саласына (11,0%) тиесілі.

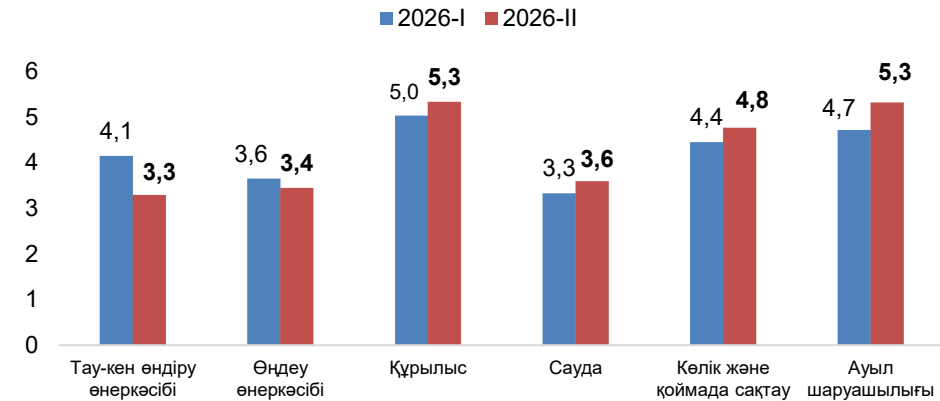
Теңгемен алынған кредиттер бойынша ең жоғары пайыздық мөлшерлеме құрылыста (21,3%), ал шетел валютасында – көлік пен қоймада сақтауда (6,4%) аталды.

2026 жылғы 3-тоқсанда кредит алуға ниетті кәсіпорындардың ең көп үлесі өңдеу өнеркәсібіне (24,6%), ал ең азы көлік пен қоймада сақтауға (7,0%) тиесілі.

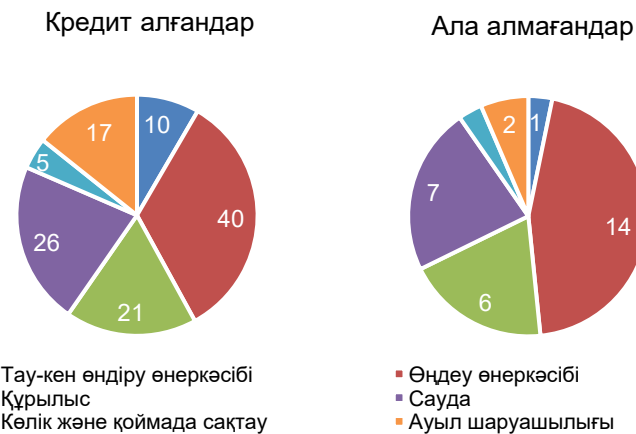
10-график. Орташа өлшемді* кредиттік жүктеме**, %

11-график. Банк кредиттері бойынша мерзімі өткен*** берешегі бар кәсіпорындардың үлесі, %

12-график. Кредит алуға берілген өтініштерді қарау нәтижесі, саны

2026 жылғы 2-тоқсанда құрылыс саласындағы орташа өлшемді кредиттік жүктеме (16,6%) басқа салаларға қарағанда жоғары болды. Бұл көрсеткіштің ең аз мәні ауыл шаруашылығы (7,5%) саласында байқалды.

Банктердің қарыздары бойынша мерзімі өткен берешегі бар кәсіпорындар үлесі тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібінен бөлек барлық салада ұлғайды.

2026 жылғы 2-тоқсанда барлық саладағы пікіртерімге қатысқан 31 кәсіпорынға кредит берілмеді.

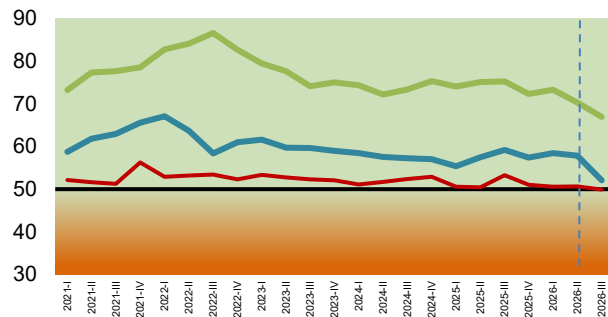
*Орташа салмақтанған мән - бұл жауаптар үлесі бойынша салмақтанған интервалдың орташа мәні

** Ай сайынғы төлем / өнімді сатудан түскен кіріс * 100

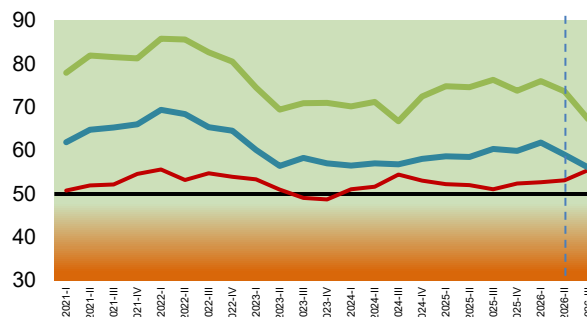
*** 90 күннен астам

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау Сұраныс және бағаларға шолу

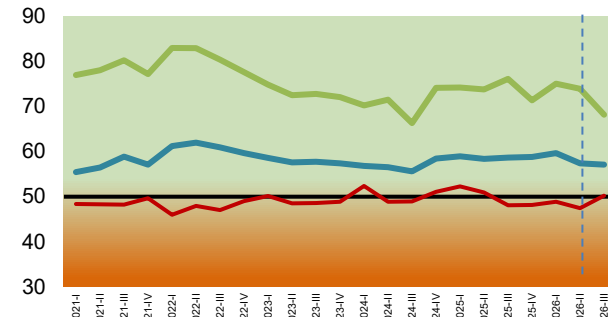
13-график. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

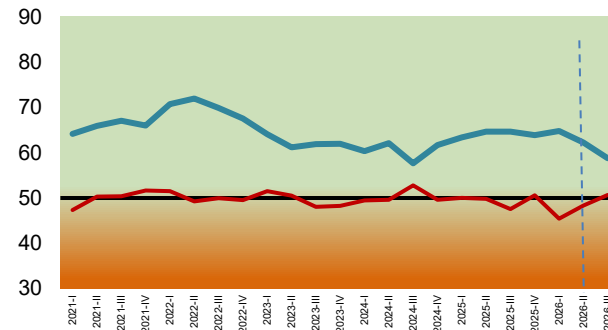
14-график. Өңдеу өнеркәсібі, ДИ

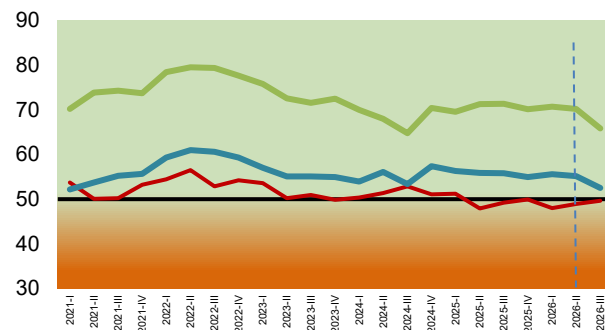
15-график. Құрылыс, ДИ

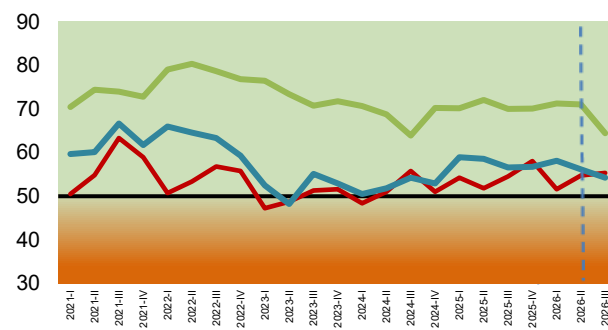
16-график. Сауда, ДИ

17-график. Көлік және қоймада сақтау, ДИ

18-график. Ауыл шаруашылығы, ДИ

— Сұраныс — Дайын өнім бағасы — Шикізат бағасы

2026 жылғы 2-тоқсанда тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы салаларында **дайын өнімге сұраныстың** ұлғайғаны байқалды. Бұл ретте сауда, көлік және қоймада жинау салаларында бұл көрсеткіш жақсарғанымен, әлі де болса теріс аймақта қалып тұр. 2026 жылғы 3-тоқсанда тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық саланың кәсіпорындары дайын өнімге сұраныстың жақсаруын күтеді.

2026 жылғы 2-тоқсанда **дайын өнімнің, шикізат пен материалдардың бағасы** өсуінің баяулауы барлық салада аталды. 2026 жылғы 3-тоқсанда барлық салада дайын өнім, шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқынының баяулауы күтіледі.

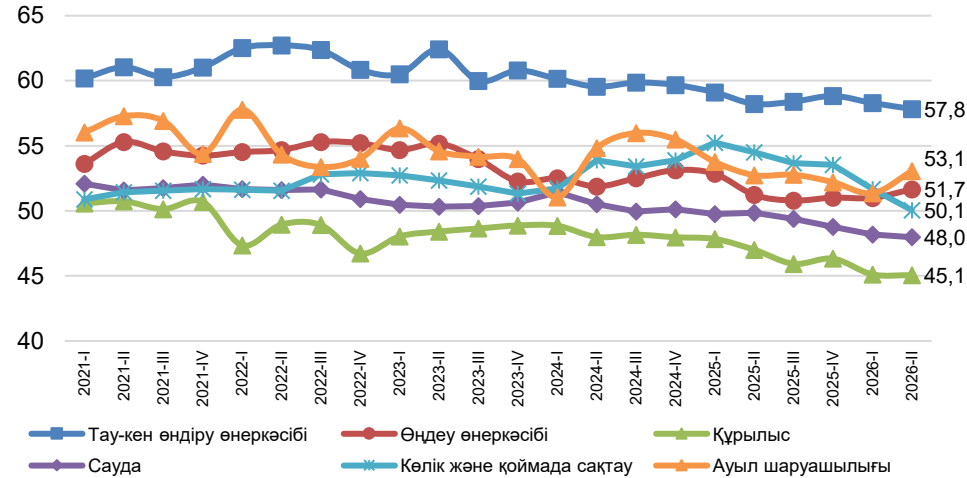
*ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

** 2026 жылғы 3-тоқсандағы кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі

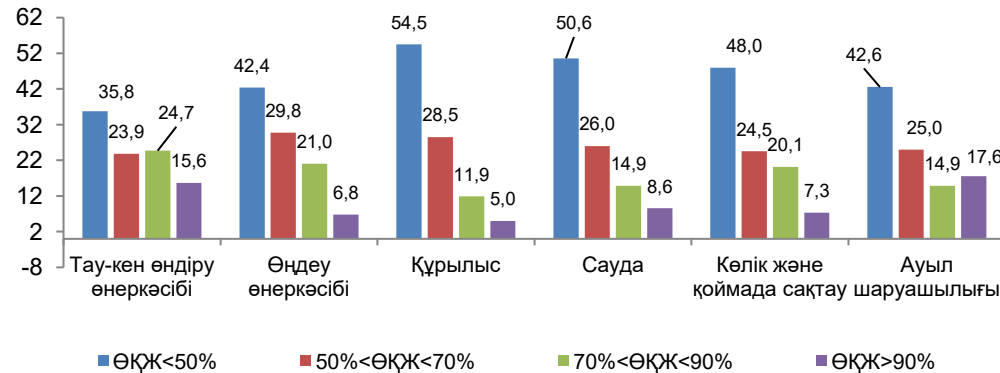
19-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа өлшемді жүктемесі*, %

2026 жылғы 2-тоқсанда **өндірістік қуаттардың** орташа өлшемді жүктемесі (ӨҚЖ) ауыл шаруашылығы мен өңдеу өнеркәсібінен басқа барлық салада төмендеді. ӨҚЖ-ның барынша жоғары деңгейі тау-кен өндіру өнеркәсібінде (57,8%) орын алды.

ӨҚЖ (**ӨҚЖ>=90%**) барынша жоғары көрсеткіші бар кәсіпорындардың үлесі басқа салаларға қарағанда көбірек болып есептелетін ауыл шаруашылығында жағдай өте жақсы.

20-график. Өндірістік қуат жүктемесінің 2026 жылғы 2-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындар үлесі %-бен

* Орташа арифметикалық өлшем – өндірістік қуаттар жүктемесінің деңгейі туралы сұраққа берілген жауаптар үлесі бойынша өлшенген аралықтың орташа мәні.

** Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өнеркәсібі мен сауданы қоспағанда)

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалық мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**, %	ӨҚК	ААҚУ, %
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	1,35	1,84	0,19	41,3	0,57	51,6
Өңдеу өнеркәсібі	1,44	1,60	0,23	24,9	0,40	64,9
Құрылыс	1,16	1,29	0,16	25,9	0,27	76,9
Сауда	1,24	1,24	0,36	22,5	0,28	81,1
Көлік және қоймада сақтау	1,33	1,74	0,16	39,6	0,48	39,1
Ауыл шаруашылығы	1,38	1,35	0,09	23,5	0,40	42,5

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Кәсіпорынның қысқа мерзімді міндеттемелерін ағымдағы активтер есебінен өтеу қабілетін сипаттайды. Көрсеткіштің жоғары мәні, әдетте, кәсіпорынның қысқа мерзімді міндеттемелерін орындау қабілетінің жоғары екенін көрсетеді.
ЖТҚК (жалпы төлем қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқамерзімді және ұзақмерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейін және пайыздар мен амортизация бойынша шығыстар шегерілгенге дейін) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру коэффициенті)	МК/(МК+Міндеттемелер) МК – меншікті капитал	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚУ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқамерзімді активтер/Активтер*100	Кәсіпорын активтерінің жалпы көлеміндегі айналымдағы (ағымдағы) активтердің үлесін сипаттайды.

2026 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындардың қаржылық-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері мынадай болып қалыптасты:

- өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарының өтімділігі барынша жоғары (**АӨК=1,44**);

- тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары барынша төлемге қабілетті (**ЖТҚК=1,84**);

- саудадағы іскерлік белсенділік басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары (**ААК=0,36**);

- тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары барынша рентабельді (**СР=41,3%**), саудада рентабельділік төмен (**СР=22,5%**);

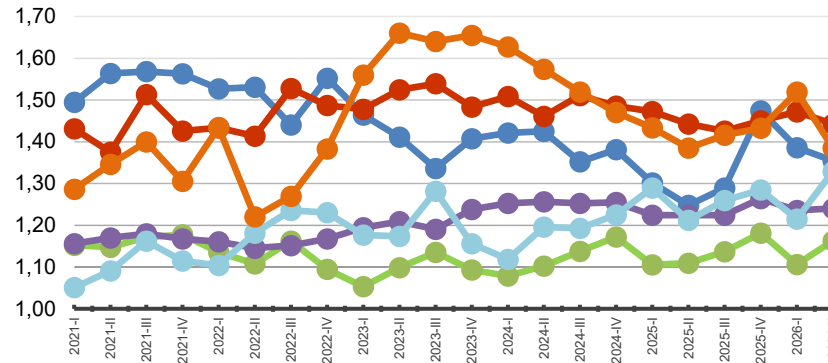
- тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындарында (**ӨҚК=0,57**) өз қаражаты есебінен инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігі басқа салаларға қарағанда жоғары;

- сауда кәсіпорындары активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты болды (**ААҚУ=81,1%**).

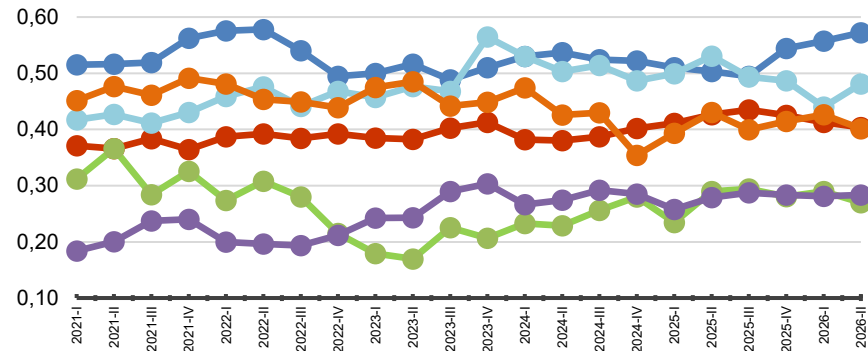
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

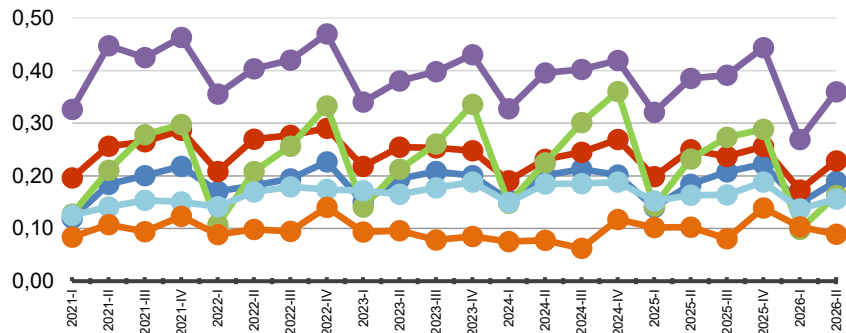
21-график. Ағымдағы өтімділік коэффициентінің динамикасы (АӨК)

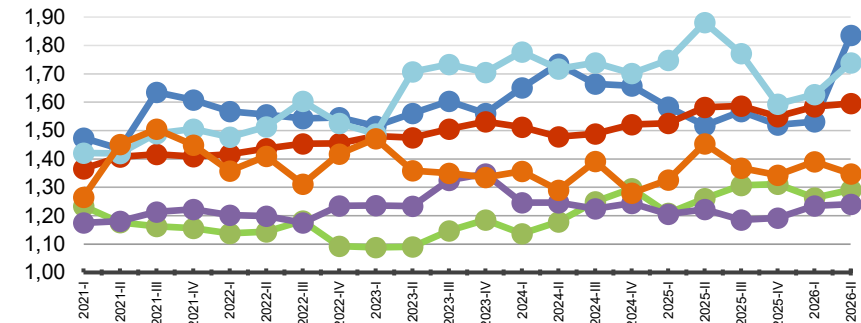
23-график. Өзін-өзі қаржыландыру коэффициентінің динамикасы (ӨҚК)

22-график. Активтер айналымдылығы коэффициентінің динамикасы (ААК)

24-график. Жалпы төлем қабілеттілік коэффициентінің динамикасы (ЖТҚК)

— Тау-кен өндіру өнеркәсібі — Өңдеу өнеркәсібі — Құрылыс — Сауда — Көлік және қоймада сақтау — Ауыл шаруашылығы

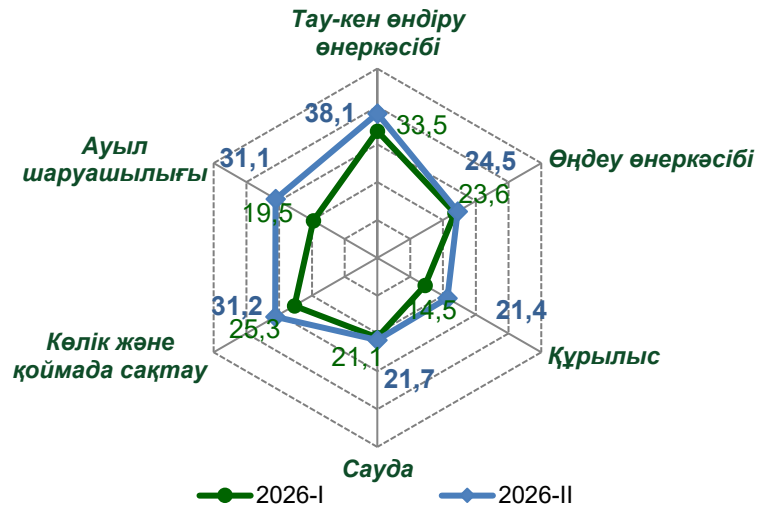
2026 жылғы 2-тоқсанда көлік және қоймада сақтау, құрылыс салаларында кәсіпорындардың **қысқа мерзімді міндеттемелерін өтеу** қабілеті **жақсарды** (АӨК ұлғайды). Инвестицияларды өз қаражаты есебінен қаржыландыру мүмкіндігі (ӨҚК) тау-кен өндіру өнеркәсібі, көлік және қоймада сақтау салаларында ұлғайды.

Барлық салада іскерлік белсенділік (ААК) жақсарғаны байқалды. Кәсіпорындардың жалпы төлем қабілеттілігі (ЖТҚК) ауыл шаруашылығы саласынан басқа барлық салада ұлғайды.

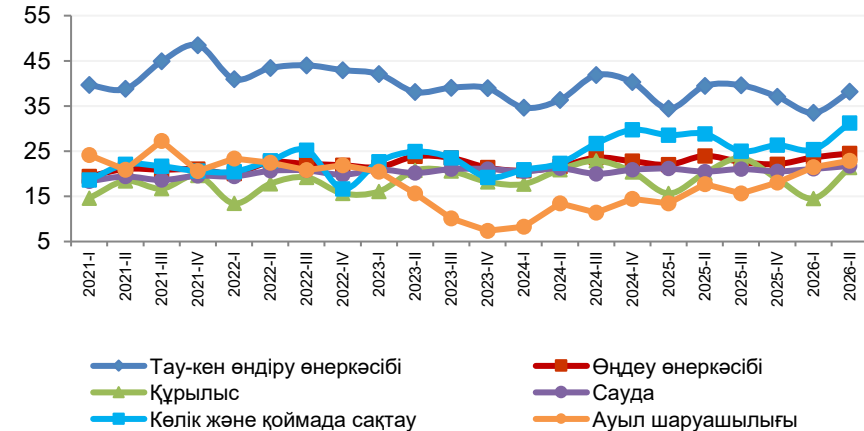
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

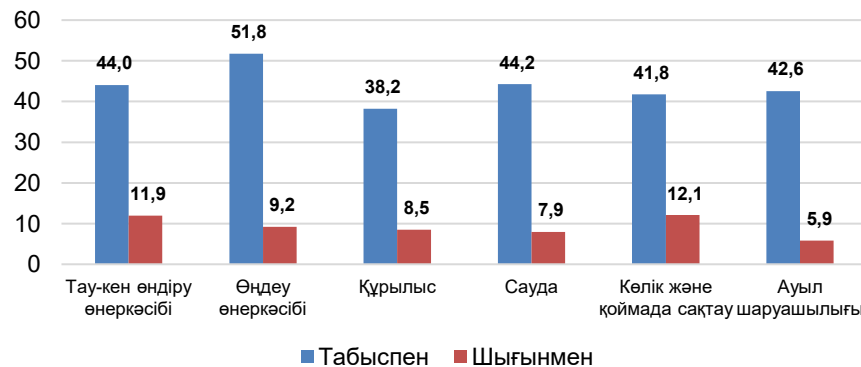
25-график. Сату көрсеткішінің орташа рентабельділігі*, %

26-график. Сату рентабельділігінің динамикасы*, %

27-график. Қаржылық жылды табыспен/шығынмен аяқтауды болжайтын кәсіпорындардың үлесі, %

Сату рентабельділігі (салық салғанға және пайыздар мен амортизация төлеу бойынша шығыс шегерілгенге дейін) 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салаларда өсті. Тау-кен өндіру өнеркәсібінде сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда жоғары.

Қаржы жылын **шығынмен** жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтауда жоғары (12,1%).

Қаржы жылын пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың ішінде өңдеу өнеркәсібі саласының бағалауы барынша жоғары (51,8%).

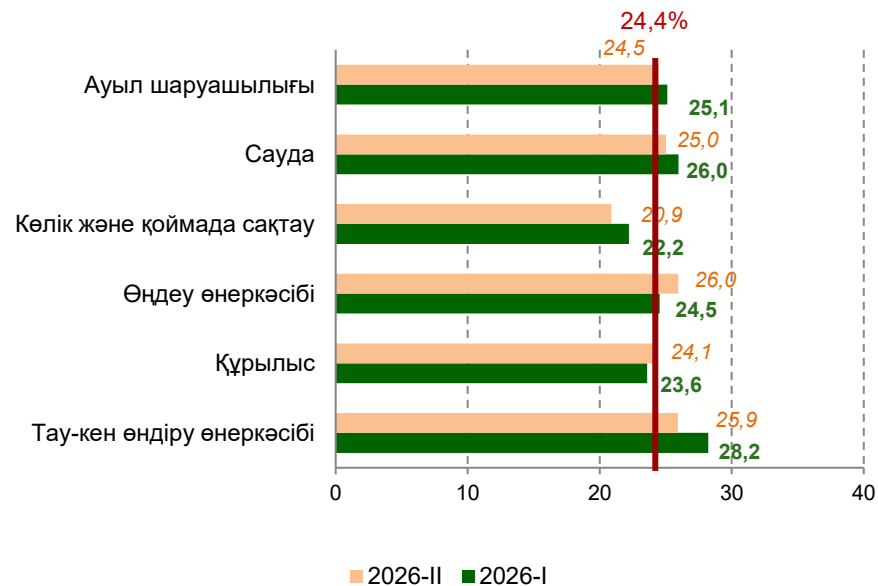
Қарастырылып отырған барлық салада жылды пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі жылды шығынмен аяқтауды күтетіндердің үлесінен көп.

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

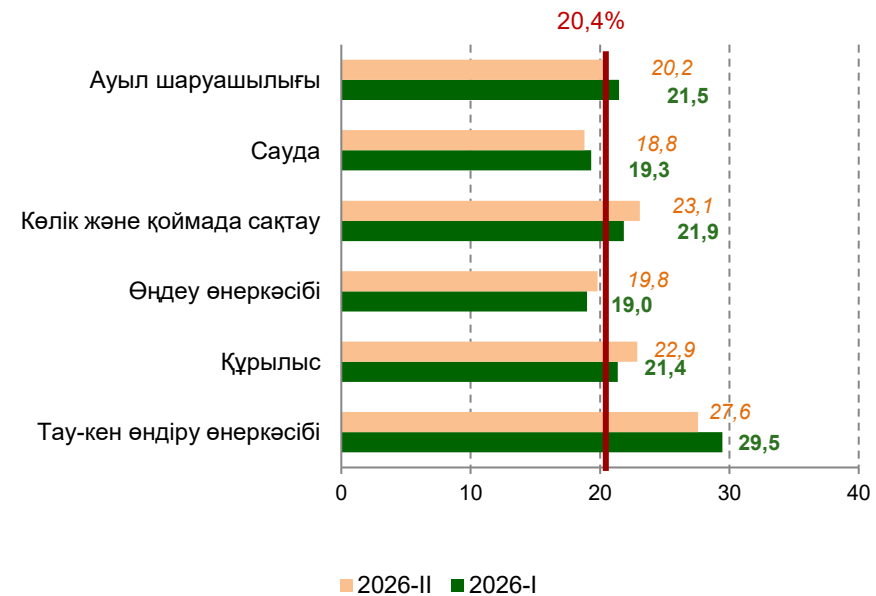
Салалардағы борыштық ауыртпалық

2026 жылғы 2-тоқсанның нәтижесі бойынша экономика бойынша орташа есеппен мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі **24,6%-дан 24,4%-ға** дейін шамалы төмендеді, ал **кредиторлық берешек** бойынша осындай көрсеткіш **20,1%-дан 20,4%-ға** дейін біршама ұлғайды.

28-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

29-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

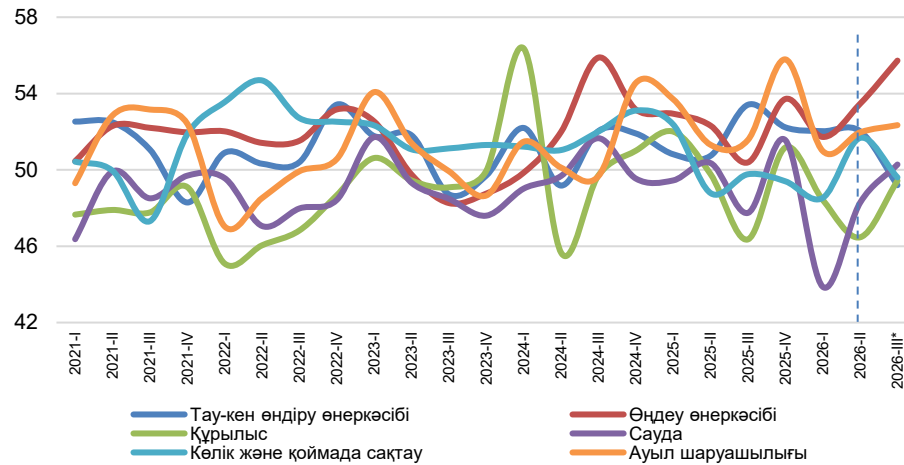

* Экономика бойынша орташа көрсеткіштер ҚРҰБ жүргізетін нақты сектор кәсіпорындарының мониторингіне қатысушылардың барлығының деректері негізінде есептеледі.

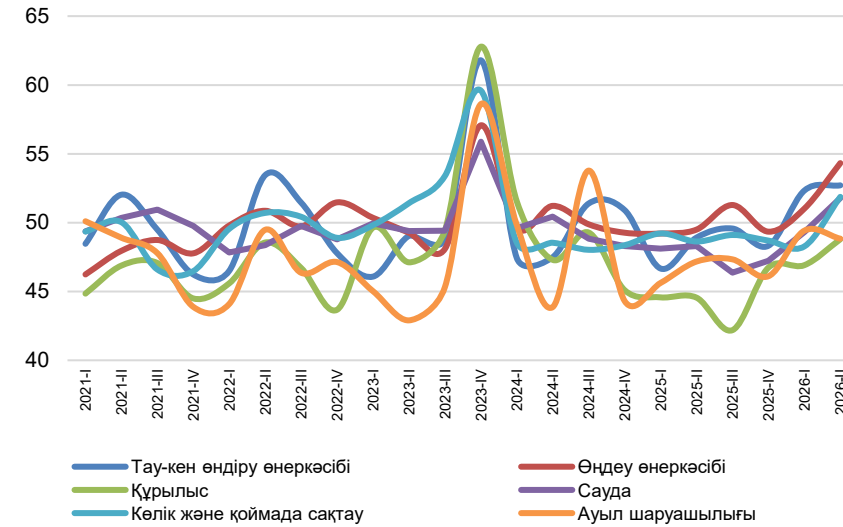
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Еңбекақымен және жұмыспен қамту

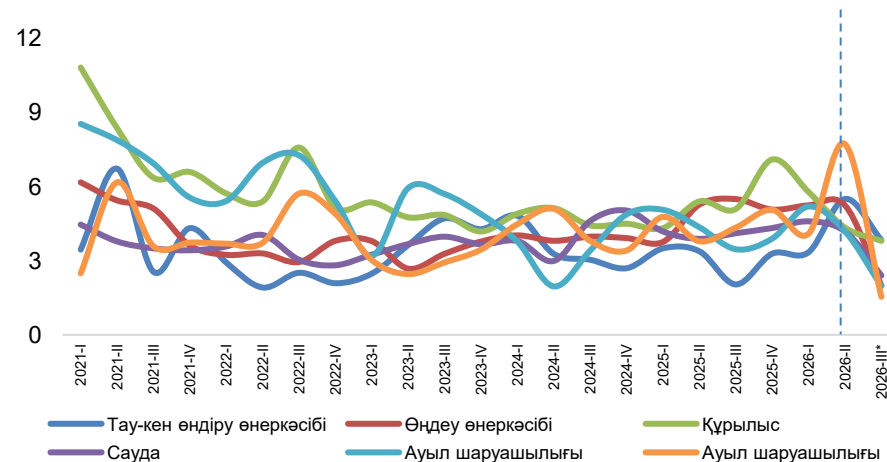
30-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі¹, ДИ²

31-график. Қызметкерлер санындағы өзгеріс³, ДИ

32-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі⁴, %

2026 жылғы 2-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы, көлік пен қоймада сақтау салаларында **өндіріс көлемінің** ұлғаюы байқалды. 2026 жылғы 3-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы, көлік пен қоймада сақтау салаларында өндіріс көлемінің ұлғаюы күтілуде.

Ауыл шаруашылығы мен құрылыс салаларынан басқа барлық салада **жұмыспен қамтылғандар саны** ұлғайды.

2026 жылғы 2-тоқсанда құрылыс, сауда, көлік пен қоймада сақтау салаларында өз қызметкерлерінің **жалақысын төмендеткен** кәсіпорындар саны қысқарды. 2026 жылғы 3-тоқсанда барлық салада жалақы жағдайы жақсарады деп күтіледі.

¹ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер

² ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

* Графиктерде 2026 жылғы 3-тоқсан бойынша кәсіпорындардың күтімі көрсетілген

³ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда)

- **Бәсекелестіктің** неғұрлым ең жоғары **деңгейі әлі де** саудада **сақталуда**.
- **Дайын өнімге сұраныстың** ұлғаюы тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы салаларында байқалды. Сонымен қатар, сауда, көлік және қоймада сақтау салаларында бұл көрсеткіш жақсарды, бірақ әлі де теріс аймақта қалып тұр.
- 2026 жылғы 2-тоқсанда **дайын өнімнің, шикізат пен материалдардың бағасы** өсуінің ұлғаюы барлық салада аталды. 2026 жылғы 3-тоқсанда барлық салада дайын өнім, шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқыны баяулайды деп күтілуде.
- 2026 жылғы 2-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы, көлік және қоймада сақтау салаларында **өндіріс көлемінің** ұлғаюы байқалды. 2026 жылғы 3-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, сауда және ауыл шаруашылығы салаларында өндіріс көлемінің ұлғаюы күтілуде.
- Ауыл шаруашылығы мен өңдеу өнеркәсібінен басқа барлық салаларда **өндірістік қуаттардың** орташа өлшемді **жүктемесі** төмендеді. Осы көрсеткіштің ең жоғары мәні тау-кен өндіру өнеркәсібінде сақталады.
- 2026 жылғы 2-тоқсанда тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік және қоймада сақтау салаларында **сату рентабельділігі** өсті. Тау-кен өнеркәсібіндегі сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда жоғары.
- Ресей рублі сауда және ауыл шаруашылығы салаларындағы есеп айырысуларда басымдыққа ие, ал өңдеу өнеркәсібінде АҚШ долларымен қатар есеп айырысудың негізгі валютасы болып табылады. Бұл ретте АҚШ доллары тау-кен өндіру өнеркәсібі, көлік және қоймалау салаларында басым.
- 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық саладағы кәсіпорындар өз қызметінде теңге бағамының **Ресей рубліне** қатысты өзгеруінің теріс әсерінің ұлғайғанын атады. Алайда, теңгенің **АҚШ долларына** шаққандағы бағамы өзгеруінің теріс әсері тау-кен өндіру өнеркәсібі, құрылыс, көлік және қоймада сақтау салаларында жеңілдеді.
- Мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі біршама төмендеді, ал ұқсас көрсеткіш **кредиторлық берешек** бойынша шамалы ұлғайды.